

Халқ сўзи

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат

2026 ЙИЛ – МАҲАЛЛАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ВА ЖАМИЯТНИ ЮКСАЛТИРИШ ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган ● WWW.XS.UZ ● E-mail: Info@xs.uz ● 2026 йил 18 июль, № 146 (9317) Шанба

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодини телефонингиз орқали сканер қилинг.

ОЗАРБАЙЖОН БИЛАН АМАЛИЙ ҲАМКОРЛИКНИ ЯНАДА КЕНГАЙТИРИШ МУҲИМЛИГИ ТАЪКИДЛАНДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев амалий ташриф билан мамлакатимизга келган Озарбайжон Республикаси иқтисодиёт вазири Микойил Жабборовни қабул қилди.

Учрашув аввалида юқори мартабали меҳмон давлатимиз раҳбарига Озарбайжон Президенти Илҳом Алиевнинг самимий саломи ва эзгу тилакларини етказди.

Ўзбекистон — Озарбайжон стратегик шериклик ва иттифоқчилик муносабатларини, аввало, савдо-иқтисодий соҳада янада ривожлантиришнинг долзарб масалалари кўриб чиқилди.

Ўтган йилда товар айирбошлаш ҳажми 15 фоизга ошди, жорий йилнинг ўтган даврида эса ўсиш қарийб 40 фоизни ташкил этди.

Қурилиш, энергетика, геология, логистика, молия, ёқилғи, тўқимачилик, туризм ва бошқа тармоқларда, шу жумладан, қўшма Инвестиция компанияси иштирокида кооперация лойиҳалари амалга оширилмоқда.

Бўлажак олий даражадаги учрашувларнинг иқтисодий кун тартибини пухта тайёрлаш муҳимлиги таъкидланди.

Шу маънода, бўлиб ўтган Ҳукуматлараро комиссия ва Ишбилармонлар кенгаши йиғилишларининг якунлари юксак баҳоланди. Шунингдек, икки мамлакат ҳудудлари форуми натижадор ўтишини таъминлаш зарурлиги қайд этилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Матбуот хизмати сурати.

ЁҚИЛҒИ-ЭНЕРГЕТИКА СОҲАСИДАГИ МУРОЖААТЛАР ТАҲЛИЛ ҚИЛИНДИ

Президент Шавкат Мирзиёевга ёқилғи-энергетика соҳасида фуқаролар мурожаатларини кўриб чиқиш ҳамда уларда кўтарилган муаммоларни куз-қиш мавсумига тайёргарлик доирасида бартараф этиш юзасидан ахборот берилди.

Аҳолини электр энергияси ва газ билан барқарор таъминлашда фуқаролар мурожаатларини таҳлил қилиш, улар асосида жойлардаги муаммоларни аниқлаб, манзилли чоралар кўриш муҳим аҳамиятга эга.

2026 йилнинг биринчи ярмида ёқилғи-энергетика соҳасига оид 39 минг 220 та мурожаат келиб тушган. Бу ўтган йилнинг мос давридагига нисбатан 13 минг 820 та ёки 26,1 фоиз кам.

Уларнинг 50 фоизи табиий ва суюлтирилган газ, 38,3 фоизи электр таъминоти билан боғлиқ.

Мурожаатларда, асосан, суюлтирилган газ баллонларини тўлдириш, электр таъминотидаги узилишлар, электр тармоқларини қуриш ва таъмирлаш ҳамда табиий газ босими билан боғлиқ масалалар кўтарилган.

Мурожаатларнинг умумий сони камайганига қарамай, ҳар бир мурожаатни алоҳида ҳолат сифатида эмас, балки муайян ҳудуд, тармоқ ёки хизматдаги муаммони кўрсатувчи муҳим сигнал сифатида ўрганиш зарурлиги таъкидланди.

Куз-қиш мавсуми олдидан такрорий мурожаатлар келиб тушаётган маҳалла ва объектларни хатловдан ўтказиш, электр ва газ тармоқларининг техник ҳолатини ўрганиш, аниқланган камчиликларни бартараф этиш бўйича ҳудудлар кесимида манзилли режалар ишлаб чиқиш вазифаси қўйилди.

Айниқса, электр таъминотида узилишлар кўп кузатилаётган ҳудудларда тармоқ ва трансформаторларни таъмирлаш, авария бригадаларининг шайлигини ошириш, табиий газ босими билан боғлиқ муаммолар мавжуд жойларда таъминот барқарорлигини таъминлаш муҳимлиги қайд этилди.

Шунингдек, суюлтирилган газ баллонларини тўлдириш ва аҳолига етказиб бериш графикларига қатъий риоя қилиш, эҳтиёж юқори бўлган ҳудудларда қўшимча захира ва имкониятларни сафарбар этиш зарурлиги кўрсатиб ўтилди.

Давлатимиз раҳбари мутасаддиларга мурожаатларда кўтарилган тизимли муаммоларни куз-қиш мавсуми бошлангунига қадар ҳал этиш, бунда маҳаллий ҳокимликлар, “маҳалла етти лиги” ҳамда коммунал хизмат кўрсатувчи ташкилотлар билан биргаликда тизимли иш олиб бориш зарурлигига урғу берилди.

Мавсумга тайёргарлик ишларини муддатида ва сифатли якунлаш, аҳоли ҳамда ижтимоий соҳа объектларига табиий ва суюлтирилган газ, шунингдек, бошқа ёқилғи ресурсларини барқарор етказиб бериш бўйича тегишли кўрсатмалар берди.

ЎзА.

МАДАНИЯТ ВА САНЪАТНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ҲАМДА ТАРҒИБ ҚИЛИШ БОРАСИДА ЙИРИК ЛОЙИҲАЛАР АМАЛГА ОШИРИЛАДИ

Президент Шавкат Мирзиёев 17 июль куни маданият ва санъатни ривожлантириш, миллий меросимизни асраб-авайлаш ҳамда халқаро миқёсда кенг тарғиб қилишга қаратилган лойиҳа ва тадбирлар тақдимоти билан танишди.

Дастлаб нуфузли хорижий музей ва кўргазма майдонларида Ўзбекистоннинг археологик ва илмий мероси, шунингдек, амалий санъат асарларини намойиш этиш бўйича режалар кўриб чиқилди.

Жумладан, 2026 йил сентябрь ойида Доҳадаги Ислом санъати музейида “Uzbekistan: Heritage in Motion” кўргазмасини, ноябрь ойида эса Миландаги “Prada” фондида Ўзбекистоннинг ноёб экспонатлари иштирокида “Global Antiquity” халқаро археология кўргазмасини ташкил этиш режалаштирилган. 2027 йилда Венециядаги Палаццо Гримани ва Японияниng Нара миллий музейида юртимизнинг бронза давридан илк ўрта асрларгача бўлган тарихини акс эттирувчи 200 дан зиёд археологик топилмалар намойиш этилади. Миландаги Палаццо Реаледа олтин каштачилик, сўзана, икат, заргарлик буюмлари ва амалий санъат асарларидан иборат 150 дан ортиқ экспонатлар тақдим этилади.

Флоренцияда Абу Али ибн Синонинг ҳаёти ва илмий меросига бағишланган кўргазма ўтказиш, шунингдек, Япония, Буюк Британия, Хитой, Саудия Арабистони ва бошқа давлатлардаги етакчи маданий муассасалар билан қўшма лойиҳаларни амалга ошириш режалари баён қилинди.

Маданий мерос объектларини реставрация қилиш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди. Романовлар саройида Ўзбекистон давлат санъат музейи филиалини ташкил этиш кўзда тутилган. Бунда мажмуанинг тарихий қиёфаси сақлаб қолиниб, 300 га яқин экспонатлардан иборат доимий экспозиция шакллантирилади.

Мухтор Ашрафий уй-музейида бинонинг фасади ва тарихий интерьерлари реставрация қилиниб, экспозиция янгиланмоқда. Музей замонавий муҳандислик тизимлари, хавфсизлик ва иқлим назорати воситалари, мультимедиа ускуналари, шунингдек, овоз ёзиш студияси билан жиҳозланади.

Тақдимотда “Тамерлано” операсини жаҳоннинг нуфузли саҳналарида намойиш этиш натижалари ва келгуси режалар кўриб чиқилди.

Жорий йилда ушбу асар Дубай операси, Венадаги “Музикферайн”, Санкт-Петербургдаги Мариинский театри ҳамда Версаль саройи Қироллик операси саҳналарида намойиш этилди. Стефано Пода саҳналаштирган операда Георг Фридрих Гендель мусиқаси Кирилл Рихтер талқинида, ўзбек миллий чолғу асбобларидан фойдаланилган ҳолда ижро этилди. Лойиҳада Ўзбекистон Миллий симфоник оркестри, хор, халқ чолғулари оркестри ва таниқли солистлар иштирок этди.

2027 йил март ойида “Тамерлано” операсини Нью-Йоркдаги машҳур “Карнеги-холл” концерт зали саҳнасида намойиш этиш режалаштирилган. Бу ўзбек опера санъати ва миллий ижрочилик мактабининг юксак салоҳиятини хорижий аудиторияга кенг намойиш этиш имконини беради.

Йирик концертлар, фестивал лар, танлов ва кўргазмаларни ташкил этишнинг ягона тизимини шакллантириш масаласи ҳам кўриб чиқилди. Маданият вазирлиги ҳузуридаги “Халқаро фестивал лар дирекцияси” давлат муассасаси негизида Маданият ва санъатни ривожлантириш жамғармаси ҳузурида Маданий лойиҳалар миллий операторини ташкил этиш таклиф қилинди.

Миллий оператор йирик халқаро тадбирларни ташкил этиш ва уларни хорижда тарғиб қилиш, таниқли ижрочилар иштирокидаги концертларга буюртмачи сифатида иш олиб бориш, шунингдек, “Шарқ тароналари” халқаро мусиқа фестивалини тайёрлаш учун масъул бўлади.

Жорий йил 8 июнь куни Самарқанддаги Регистон майдонида машҳур хонанда Жон Лежендниng концерти ўтказилди. Август ойида Пекиндаги Буюк Хитой деворида, сентябрь ойида эса Регистон майдонида таниқли пианиночи Ланг Лангниng концертларини ўтказиш режалаштирилган. Октябрь ойида Тошкентдаги “Ўзбекистон” халқаро анжуманлар саройида бастакор Макс Рихтернинг концерти бўлиб ўтади.

(Давоми 2-бетда).

Сенат қўмитасида

ҚОНУН ЯНГИ ТАМОЙИЛ ВА ТУШУНЧАЛАР БИЛАН ТЎЛДИРИЛМОҚДА

Олий Мажлис Сенати Фан, таълим ва соғлиқни сақлаш масалалари қўмитасининг илм-фан соҳасига оид қонунчиликни такомиллаштириш бўйича ишчи гуруҳ йиғилиши ўтказилди.

Сенаторлар, олимлар, мутахассис ва экспертлар, вазирлик ҳамда идоралар вакиллари, шунингдек, оммавий ахборот воситалари ходимлари қатнашган йиғилишда ишчи гуруҳ томонидан ишлаб чиқилган “Илм-фан ва илмий фаолият тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг Қонунига қўшимча ва ўзгартиришлар киритиш ҳақида”ги қонун лойиҳаси кўриб чиқилди.

Иштирокчилар қонун лойиҳасига киритилган “илмий ва илмий-техник лойиҳа”, “илмий-техник маҳсулот”, “илмий-техник натижа”, “илмий лойиҳа”, “илмий ва илмий-техник натижаларни тижоратлаштириш”, “инновацион фаолият” каби муҳим тушунчаларнинг таърифини қизғин муҳокама қилди.

Шунингдек, тенг ҳуқуқлилик ва ўзаро манфаатдорлик асосида халқаро ҳамкорликни амалга ошириш ҳамда илмий ва (ёки) илмий-техник фаолиятда натижага эришмаслик хавфининг мавжудлигини эътироф этиш каби янги асосий тамойиллар киритилаётганлиги қайд этилди.

Муҳокама жараёнида сўзга чиққан сенаторлар, олим ва мутахассислар қонун лойиҳаси илм-фанни ривожлантиришда сонга эмас, балки сифатга алоҳида эътибор қаратиш, илм-фан соҳасида турли хил бюрократик тўсиқлар ёки коррупциявий омилларни бартараф этишга хизмат қилишини таъкидлади.

Йиғилиш якунида қонун лойиҳасини қайта ишлаш ҳамда манфаатдор вазирлик ва идораларга келишиш учун юборишга қарор қилинди.

«Халқ сўзи».

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида

ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ ИНСТИТУТЛАРИНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ МАСАЛАЛАРИ КЎРИБ ЧИҚИЛДИ

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Демократик институтлар ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш масалалари қўмитаси томонидан “Янги Ўзбекистонда фуқаролик жамияти институтларини қўллаб-қувватлашнинг институционал асосларини такомиллаштириш ва давлат — жамият ҳамкорлигини ривожлантиришнинг замонавий механизмлари” мавзуида давра суҳбати ўтказилди.

Тадбир мамлакатимиз мустақиллигининг 35 йиллиги муносабати билан Олий Мажлис ҳузуридаги Фуқаролик жамияти институтларини қўллаб-қувватлаш жамоат фонди, Демократик жараёнларни таҳлил қилиш маркази ҳамда Республика Маънавият ва маърифат маркази ҳамкорлигида ташкил этилди.

Таъкидланганидек, кейинги йилларда мамлакатимизда фуқаролик жамияти институтларини қўллаб-қувватлашнинг демократик институционал тизимини шакллантириш, уларнинг давлат ва жамият ҳаётидаги ўрни ҳамда таъсирини кучайтириш борасида кенг кўламли ислоҳотлар амалга оширилмоқда.

Давра суҳбатида соҳада қабул қилинган қонунларнинг мазмун-моҳияти, фуқаролик жамияти институтларини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш тизимини янада такомиллаштириш, давлат ижтимоий буюртмалари, грант ва субсидиялар ажратиш механизмларининг очиқлиги, манзиллилиги ҳамда самарадорлигини ошириш масалалари атрофлича муҳокама қилинди.

Шунингдек, фуқаролик жамияти институтларининг давлат ва жамият ҳаётидаги ролини мустаҳкамлашга қаратилган ислоҳотлар натижалари таҳлил қилиниб, уларнинг давлат бошқарувидаги иштирокини кенгайтириш, қонун ижодкорлиги жараёнига кенг жалб этиш, жамоатчилик назорати таъсирчанлигини ошириш, аҳоли манфаатларини самарали ифода қилиш ҳамда ижтимоий аҳамиятга эга ташаббусларни қўллаб-қувватлаш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди.

2

Ватанимиз мустақиллигининг 35 йиллигига

ИСЛОҲОТЛАРИМИЗ САМАРАСИ

халқаро рейтинг ва индексларда юқори баҳоланмоқда

Дунёда давлатлар борки, халқаро рейтинг ва индексларда муносиб ўрин эгаллашга интилади. Чунки улар бугунги кунда мамлакатнинг жаҳон ҳамжамиятидаги ўрни, нуфузи ва рақобатбардошлигини баҳоловчи энг муҳим мезонлардан бирига айланган. Бошқача айтганда, халқаро рейтинг ва индекслар амалга оширилаётган кенг кўламли ислоҳотлар самарасини акс эттирувчи объектив кўзгу ҳисобланади.

Рейтинглардаги ҳар бир ижобий силжиш ортида юрт тараққиётига қаратилган аниқ сиёсий қарорлар, изчил ислоҳотлар, институционал ўзгаришлар ва уларнинг амалдаги натижалари мужассам. Бу эса халқаро ҳамжамият, инвесторлар, бизнес доиралари ва нуфузли молиявий институтлар учун мамлакатнинг ишончлилиги ва очиқлиги ҳақидаги муҳим сигнал ҳисобланади. Янги Ўзбекистонда сўнгги йилларда халқаро рейтингларда кузатилаётган ижобий динамика ҳам, энг аввало, давлат ва жамият ҳаётининг барча соҳаларида амалга оширилаётган тизимли ислоҳотлар ўзининг амалий натижасини бераётганининг халқаро эътирофидир.

3

Халқ сўзи
www.xs.uz /xalqsuzi.uz @xs_uz
2026 йил 18 июль

МАДАНИЯТ ВА САНЪАТНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ҲАМДА ТАРҒИБ ҚИЛИШ БОРАСИДА ЙИРИК ЛОЙИҲАЛАР АМАЛГА ОШИРИЛАДИ

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Жорий йилда Венеция ва Милан шаҳарларида ўтказилаётган йирик халқаро маданий тадбирларда Ўзбекистоннинг иштироки натижалари ҳам тақдим этилди.

Венециядаги 61-халқаро санъат биенналесида Ўзбекистон “The Aural Sea” лойиҳаси билан миллий павильонда иштирок этмоқда. Лойиҳа Орол денгизи ва Қорақалпоғистон мавзусини хотира, афсона ва ҳикоялар орқали очиб беради. Павильонга ҳозирга қадар 60 мингдан зиёд кишилар ташриф буюрган. Лойиҳага бағишланган материалларнинг умумий медиа қамрови 145 миллиондан ошган.

Биеннале доирасида Палаццо Кавалли-Франкеттида ўзбекистонлик рассом Вячеслав Ахуновнинг “Instruments of the Mind” шахсий кўргазмаси ҳам ташкил этилди. Унда рассомнинг 1970 йиллардан бугунги кунга қадар яратилган 200 дан ортиқ асарлари намойиш этилмоқда. Кўргазмага 30 дан зиёд мамлакатлардан 12 мингдан ортиқ кишилар ташриф буюрган.

“Milan Design Week 2026” доирасида ташкил этилган “Ўрик гуллаганда” миллий павильонида 12 нафар халқаро дизайнер ҳамда Ўзбекистон ва Қорақалпоғистондан 12 нафар ҳунарманднинг ҳамкорликдаги ишлари намойиш қилинди. Ўзбекистон павильони “Fuorisalone Award 2026” мукофоти ҳакамлар ҳайъатининг алоҳида эътирофига сазовор бўлди. Уни 18 мингдан зиёд кишилар кўрди, лойиҳанинг халқаро ахборот қамрови 171 миллионга етди.

Шунингдек, Маданият ва санъатни ривожлантириш жамғармасининг 2026-2027 йилларга мўлжалланган тадбир ва лойиҳалари муҳокама қилинди.

11 — 13 сентябрь кунлари Нукус шаҳрида Орол маданияти саммити ўтказилади. Маданият, илм-фан, меъморлик, дизайн ва экология соҳалари вакиллари Оролбўйини барқарор ривожлантириш масалаларини муҳокама қилади. 2027 йил январь ойида “Aral School” халқаро дастурининг Орол денгизи ҳавзаси иқлими ва ландшафтига бағишланган янги мавсуми бошланади.

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон давлат академик катта театри репертуарини янгилаш доирасида Джакомо Пуччининг “Турандот” операси ва Пётр Чайковскийнинг “Шелкунчик” балетини янгича талқинда саҳналаштириш режалари кўриб чиқилди. Лойиҳаларни амалга оширишга етакчи маҳаллий ва хорижий режиссёрлар, дирижёрлар, хореографлар ва саҳналаштириш бўйича мутахассисларни жалб этиш режалаштирилган.

2027 йилги Бухоро биенналеси доирасида маданий мерос объектларини реставрация қилиш, тарихий ҳудудлар ва жамоат маконларини ободонлаштириш, шунингдек, кўргазма майдонларини тайёрлаш режалаштирилган. Биенналега 50 дан зиёд хорижий рассом ва дизайнерлар ҳамда мамлакатимиз креатив индустрияларининг 300 дан ортиқ вакиллари жалб этилади.

Бундан ташқари, “Milan Design Week” ва “Art Basel” тадбирларида иштирок этиш, “Art for Tomorrow” халқаро анжуманини ўтказиш, Қатар музейлари билан ҳунармандчилик ва дизайн соҳасида ҳамкорликни ривожлантириш, шунингдек, Бухорода бадиий резиденция ва халқаро заргарлик мактабини ташкил этиш бўйича таклифлар кўриб чиқилди.

Давлатимиз раҳбари лойиҳаларни пухта тайёрлаш, реставрация ишлари сифатини қатъий назорат қилиш, миллий мазмунни замонавий ёндашувлар билан уйғунлаштириш ҳамда халқаро маданий ҳамкорликнинг амалий натижадорлигини ошириш бўйича кўрсатмалар берди.

ЎзА.

ЭЗГУ ТАШАББУСЛАР ВА АМАЛИЙ НАТИЖАЛАР

Шу йилнинг май ойида маҳаллалар инфратузилмасини яхшилаш, аҳоли бандлигини таъминлаш, экологик муаммоларни бартараф қилиш, спорт майдончалари, кутубхоналар ташкил этиш, таълим ва соғломлаштириш йўналишларини қўллаб-қувватлашга қаратилган давлат гранти танлови эълон қилинган эди.

Танлов

Танловга фуқаролик жамияти институтларидан жами 943 та лойиҳа келиб тушди. Парламент комиссияси томонидан улар маҳаллалар эҳтиёжларига мослиги, ижтимоий аҳамияти, аҳолини қамраб олиш даражаси ва кутилаётган амалий натижалари асосида баҳоланиб, муҳокамалар якунида ғолиблар аниқланди.

Давлат гранти танловининг барча босқичлари “ngo.gov.uz” платформаси орқали амалга оширилиши жараённинг очиқ ва шаффофлигини таъминлайди, иштирокчилар учун тенг имкониятлар яратади.

Олий Мажлис ҳузуридаги Фуқаролик жамияти институтларини қўллаб-қувватлаш жамоат фонди маблағларини бошқариш бўйича Парламент комиссиясининг кеча бўлиб ўтган навбатдаги йиғилишида 2026 йилги биринчи давлат гранти танлови ғолибларини тасдиқлаш, фуқаролик жамияти институтларини молиявий қўллаб-қувватлаш, нодавлат нотижорат ташкилотларида фаолият юритаётган ёш мутахассисларни рағбатлантириш ҳамда ижтимоий лойиҳалар ижроси билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

Йиғилишда нодавлат нотижорат ташкилотларида фаолият юритаётган ёш ва истиқболли кадрларни қўллаб-қувватлаш масаласи ҳам кўриб чиқилди. Хусусан, халқаро рейтингларнинг юқори 500 талигига кирувчи хорижий ОТМни тамомлаб ННТда меҳнат қилаётган ёш мутахассислар лавозим маошига қўшимча устама тўлаш механизми жорий этилгани айтилди.

Шу билан бирга, эҳтиёжманд аҳоли қатламларини қўллаб-қувватлашга қаратилган ижтимоий лойиҳалар ижроси таҳлил қилиниб, уларнинг манзиллилиги ва самарадорлиги муҳокама этилди. Якунда кун тартибидаги барча масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

«Халқ сўзи».

ДАВЛАТ ВА ХАЛҚ ЎРТАСИДАГИ ИШОНЧ КЎПРИГИ

Бугун Янги Ўзбекистон тараққиёт стратегиясининг марказида инсон қадри, унинг ҳуқуқ ва манфаатлари, муносиб турмуш кечириши учун барча шароитларни яратиш ғояси турибди. Ана шу эзгу мақсадларни ҳаётга татбиқ этишда маҳалла институтининг ўрни беқиёс. Зеро, маҳалла — бу халқнинг давлат билан энг яқин мулоқот майдони, одамларнинг дарду ташвиши, орзу-интилишлари ва кундалик эҳтиёжлари мужассам бўлган ижтимоий макон.

Муносабат

Шу маънода, Президентимиз Шавкат Мирзиёев раҳбарлигида ўтказилган видеоселектор йиғилиши маҳалла тизимини мутлақо янги босқичга олиб чиқиш, уни фақат ижтимоий масалалар билан шуғулланувчи институт эмас, балки иқтисодий тараққиёт, тадбиркорлик, бандлик, ижтимоий ҳимоя ва жамоат хавфсизлигини таъминлайдиган самарали бошқарув бўғинига айлантиришга қаратилгани билан тарихий аҳамиятга эга.

Таъкидланганидек, кейинги йилларда маҳаллаларни қўллаб-қувватлашга мисли кўрилмаган даражада ресурслар сафарбар этилди. Аммо кўзланган натижага эришиш учун молиявий имконият ва ваколатнинг ўзи етарли эмас. Энг асосий омил — масъулият, ташаббускорлик ва натижа учун шахсий жавобгарлик. Давлатимиз раҳбарининг бу фикри давлат бошқарувида янги сифат босқичини белгилаб беради.

Мажлисда таҳлилга тортилган рақамлар ҳам айрим маҳаллаларда муаммолар мавжудлигини кўрсатиб турибди. Хусусан, баъзи ҳудудларда мурожаатлар сонининг юқорилиги, “Ташаббусли бюджет” дастурида иштирокнинг пастлиги, микролойиҳалар ташкил этилмагани, эҳтиёжманд аҳолини иш билан таъминлашдаги камчиликлар, банклар ва маҳалла банкирларининг суст ишлагани, мавжуд имкониятлардан тўлиқ фойдаланилмаётгани каби камчиликлар соҳада олиб борилаётган ислоҳотлар йўлидаги тўсиқлардир.

Тадбирда эҳтиёжманд аҳолини ижтимоий реестрга киритишда йўл қўйилаётган камчиликлар қаттиқ танқид қилиниб, адолатли ва шаффоф тизимни таъминлаш бўйича қатъий вазифалар белгиланди. Ногиронлиги бўлган шахслар, кексалар, болалар учун янги хизматларни маҳаллаларга тушириш, уйда парвариш хизматларини йўлга қўйиш, “Фаол ҳаёт” ва “Мадад” дастурларини кенгайтириш инсон қадрини улуғлашга қаратилган ислоҳотларнинг амалий ифодаси экани бот-бот такрорланди.

Йиғилишда белгилаб берилган вазифалар мамлакатимизда маҳалла институтини мутлақо янги босқичга олиб чиқади. Бу вазифаларнинг тўлиқ ва самарали ижроси аҳоли бандлигини таъминлаш, камбағалликни қисқартириш, тадбиркорликни ривожлантириш, ижтимоий адолатни мустаҳкамлаш ҳамда давлат билан халқ ўртасидаги ўзаро ишончни янада юксалтиришга хизмат қилади.

Асосийси, ҳар биримиз ушбу эзгу мақсадлар рўёбига муносиб ҳисса қўшишимиз, маҳаллаларимизни тараққиёт, фаровонлик ва инсон қадри устувор бўлган масканларга айлантириш йўлида бирлашишимиз зарур. Зеро, давлатимиз раҳбарининг таъбири билан айтганда, кучли маҳалла — кучли жамиятнинг асоси, кучли жамият эса Янги Ўзбекистоннинг буюк келажагини барпо этадиган энг мустаҳкам пойдевордир.

Мойра ТОШОВА,
Олий Мажлис Сенатининг Суд-ҳуқуқ масалалари ва коррупцияга қарши курашиш қўмитаси аъзоси.

ИНСОН ҚАДРИ ВА ИЖТИМОИЙ БАРҚАРОРЛИК – АСОСИЙ МЕЗОН

Давлатнинг ижтимоий сиёсати, аввало, инсонга муносабатида намоён бўлади. Айниқса, бутун умрини ҳалол меҳнатга бағишлаган инсонларнинг кексалик даврида муносиб ҳаёт кечиришини таъминлаш ҳар қандай ижтимоий давлатнинг устувор вазифаларидан биридир. Янги Ўзбекистонда сўнгги йилларда айнан шу тамойил асосида ижтимоий ҳимоя тизимини такомиллаштиришга қаратилган кўламли ислоҳотлар изчил амалга оширилмоқда.

Депутат фикри

Президентимиз томонидан пенсия тизимини ислоҳ қилиш бўйича таклифлар тақдимоти билан танишилгани ҳам ана шу ислоҳотларнинг мантиқий давоми бўлиб, унда билдирилган ташаббуслар нафақат бугунги, балки келажак авлодлар манфаатларини ҳам кўзлаган муҳим қадам сифатида алоҳида аҳамият касб этади.

Айтиш жоизки, сўнгги ўн йилда мамлакатимизда пенсия миқдори 3,3 баробар оширилди, энг кам пенсия миқдори эса минимал истеъмол харажатлари даражасидан юқори белгиланди. Бу миллионлаб фуқароларнинг ҳаёт сифатини яхшилади, уларнинг эртанги кунга ишончини мустаҳкамлади.

Бироқ ҳаёт ўзгармоқда. Демографик жараёнлар, аҳоли умр давомийлигининг ортиши, меҳнат бозоридаги янги муносабатлар ҳамда иқтисодиёт ривожи пенсия тизимини ҳам замон талабларига мос равишда такомиллаштиришни талаб этмоқда.

Жаҳон тажрибаси шуни кўрсатмоқдаки, жамғариб бориладиган пенсия тизими нафақат ижтимоий ҳимоя воситаси, балки иқтисодий ўсишни рағбатлантирувчи муҳим молиявий ресурс ҳам ҳисобланади. Шу боис Халқаро валюта жамғармаси, Жаҳон банки, Осиё тараққиёт банки ҳамда Халқаро меҳнат ташкилоти экспертлари Ўзбекистонда мазкур тизимни ривожлантириш ташаббусларини қўллаб-қувватлаб келмоқда.

Айни пайтда фуқароларнинг жамғариб бориладиган пенсия ҳисобварағига иш ҳақининг атиги 0,1 фоизи ўтказилади. Бу маблағдан олинадиган даромад ҳам етарлича рағбатлантирувчи эмас. Шу боис таклиф этилаётган янги механизмлар, аввало, аҳолининг мазкур тизимда фаол иштирокини таъминлашга қаратилгани билан аҳамиятлидир.

Хусусан, ойлик иш ҳақи белгиланган миқдоргача бўлган фуқаро ўз жамғариб бориладиган пенсия ҳисобварағига иш ҳақининг 5 фоизини йўналтирса, давлат томонидан қўшимча 2,5 фоиз маблағ ажратилиши назарда тутилмоқда. Бу давлат ва фуқаро келажак учун биргаликда сармоя киритаётганини англатади. Бундай ёндашув аҳолининг молиявий саводхонлиги ва шахсий масъулиятини ошириш, кексалик даврида даромад манбаларини диверсификация қилишга шароит яратади.

Таклифлар орасида пенсия ҳисоблаш тартибини такомиллаштиришга қаратилган ўзгартиришлар ҳам муҳим аҳамиятга эга. Амалдаги тартибга кўра, пенсия миқдори, асосан, меҳнат фаолиятининг охирги ўн йилидаги беш йиллик иш ҳақидан келиб чиққан ҳолда ҳисобланади. Бу эса айрим ҳолларда инсоннинг бутун фаолияти давомидаги муносиб меҳнати ва юқори даромадини тўлиқ акс эттирмаслиги мумкин.

Шу муносабат билан пенсия ҳисоблаш даврини йигирма йилгача кенгайтириш ҳамда айрим паст даромадли даврларни ҳисобдан чиқариш таклиф этилмоқда. Бу меҳнат фаолиятини янада адолатли баҳолашга хизмат қилади. Ҳисоб-китобларга кўра, мазкур ўзгариш натижасида янги тартиб асосида пенсияга чиқувчиларнинг пенсия миқдори ўртача 8 фоизга ошиши мумкин.

Давлатимиз раҳбари томонидан хусусий ва корпоратив пенсия тизимларини жорий этиш учун зарур қонунчилик асосларини яратиш вазифаси қўйилгани ҳам алоҳида аҳамиятга эга. Бу орқали иш берувчилар ўз ходимлари учун қўшимча пенсия дастурларини ташкил қилиш имкониятига эга бўлади. Натижада меҳнат бозорида рақобат муҳити кучаяди, малакали кадрларни сақлаб қолиш имкониятлари кенгаяди, энг муҳими, фуқароларнинг келажакдаги ижтимоий ҳимояси янада мустаҳкамланади.

Бугун Германия, Нидерландия, Дания, Канада ва Австралия каби давлатларда кўп поғонали пенсия тизими самарали фаолият юритиб, аҳолининг муносиб турмуш даражасини таъминлашда алоҳида ўрин тутиб келмоқда. Бу тажриба Ўзбекистон учун ҳам муҳим аҳамият касб этади.

Давлатимиз раҳбари пенсия тизимига оид ҳар қандай ўзгариш миллионлаб инсонларга бевосита дахлдор эканини алоҳида таъкидлаб, ҳар бир таклифни кенг жамоатчилик муҳокамасига қўйиш, унинг ижтимоий ва иқтисодий оқибатларини чуқур таҳлил қилиш зарурлигини қайд этди. Бу очиқлик, шаффофлик ва халқ билан мулоқот тамойилларининг амалий ифодаси бўлиб, қабул қилинадиган қарорларнинг пухта ўйланган ва ҳаётий бўлишини таъминлайди.

Таъкидлаш жоизки, бугун бошланган пенсия ислоҳоти мамлакатимизда инсон капиталига инвестиция киритиш, аҳолининг ижтимоий ҳимоясини янада кучайтириш, иқтисодиёт учун узоқ муддатли молиявий ресурсларни шакллантириш ва энг асосийси, инсон қадрини улуғлашга қаратилган стратегик аҳамиятга эга кенг қамровли ислоҳотдир.

Мазкур ўзгаришлар ўз самарасини бериши учун давлат, иш берувчилар ва фуқароларнинг ўзаро ҳамкорлиги, очиқ мулоқот ва жамоатчилик иштирокини таъминлаш муҳим аҳамият касб этади. Ана шунда пенсия тизими нафақат бугунги кекса авлоднинг фаровон ҳаётига, балки келажак авлодларнинг ижтимоий барқарорлиги ва мамлакат иқтисодиётининг ривожланишига ҳам хизмат қилади.

Ноиба ИНОЯТОВА,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати.

ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ ИНСТИТУТЛАРИНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ МАСАЛАЛАРИ КЎРИБ ЧИҚИЛДИ

1 Муҳокама чоғида фуқаролик жамияти институтларини ривожлантиришнинг институционал асослари, давлат-жамият ҳамкорлигининг бугунги амалиёти, соҳада мавжуд муаммолар ҳамда уларни ҳал этишнинг амалий механизмлари юзасидан таклиф ва мулоҳазалар билдирилди.

Нодир ТИЛАВОЛДИЕВ,
қўмита раиси ўринбосари:

— *Давра суҳбатида мавзуга оид маърузалар тингланди, мамлакатимизда тўпланган миллий тажриба ҳамда соҳани янада ривожлантиришнинг устувор йўналишлари атрофлича таҳлил этилди. Ишонаманки, мазкур мулоқот давлат ва жамият ўртасида ўзаро ишонч ва масъулиятга асосланган ҳамкорлик муҳитини янада мустаҳкамлашга, жамоатчилик ташаббусларини қўллаб-қувватлашга ҳамда фуқаролик жамияти институтларининг мамлакат тараққиётидаги ўрнини янада юксалтиришга хизмат қилади.*

Тадбир якунида давлат органлари ва фуқаролик жамияти институтлари ўртасидаги очиқ мулоқотни янада ривожлантириш, ижтимоий шерикликни мустаҳкамлаш, жамоатчилик ташаббусларини қўллаб-қувватлаш ҳамда ушбу жараёнларда парламент иштирокини кучайтиришга қаратилган таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқилди.

* * *

Қонунчилик палатасида, шунингдек, Коррупцияга қарши курашиш ва суд-ҳуқуқ масалалари, Бюджет ва иқтисодий масалалар, Халқаро ишлар, мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмиталарининг ишчи гуруҳлари йиғилишлари ҳам бўлиб ўтди. Уларда “Наркотиклар ва кучли таъсир қилувчи моддалар тўғрисида”ги, “Капитал бозори тўғрисида”ги, миграция соҳасидаги қонунчиликни такомиллаштиришга оид қонун лойиҳалари қизғин муҳокама этилди.

Меҳнат, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий масалалар қўмитаси аъзоларининг аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш ва пенсия таъминотини амалга оширувчи ташкилотлар мутасаддилари билан учрашуви ҳам самарали ташкил этилиб, қатор таклиф ва тавсиялар ишлаб чиқилди.

«Халқ сўзи».

МАҲАЛЛА – ИМКОНИЯТЛАР МАРКАЗИ

Давлатимиз раҳбари раислигида куни кеча ўтказилган видеоселектор йиғилиши маҳалла тизимини ривожлантиришда янги босқични бошлаб берди. Унда маҳаллаларга янгича муҳит олиб кириш, “маҳалла еттилиги” фаолиятини қайта ташкил этиш, аҳоли муаммоларига жойида ечим топиш ҳамда қуйи бўғин раҳбарларининг масъулиятини ошириш масалалари танқидий-таҳлилий муҳокама қилинди.

Акс садо

Илгари сурилган муҳим ғоялардан бири шу бўлдики, маҳалла энди фақат аҳоли муаммоларини юқори ташкилотларга етказувчи ёки ижтимоий ёрдамларни тақсимловчи тузилма бўлиб қолмаслиги керак. У одамлар учун чинакам ишонч, таянч ва имкониятлар марказига, маҳалла раиси эса ўз ҳудудининг ҳақиқий бошқарувчисига айланиши зарур. Бу ёндашув давлат бошқарувидаги оддий ваколат тақсимоти эмас, аксинча, ислоҳотлар марказини республика ва вилоят идораларидан маҳалла даражасига олиб тушиш, аҳолининг кундалик турмушига таъсир этадиган қарорларни одамларга энг яқин нуқтада қабул қилишни англатади.

Таъкидланганидек, ҳудуддаги масалаларни ҳал этиш учун ҳокимда ҳам, маҳалла раисида ҳам, “еттилик”нинг ҳар бир вакилида ҳам ресурс ва ваколатлар етарли.

Яқин йилларга қадар маҳалланинг барқарор ва мустақил молиявий манбалари чекланган эди. Маҳалла раиси кўп ҳолларда ҳудуддаги муаммони биладиган, аммо уни ҳал этиш учун етарли маблағ ва иқтисодий механизмга эга бўлмаган жамоатчилик вакили сифатида фаолият юритарди. Маҳаллада ички йўлни таъмирлаш, кўчани ёритиш, ҳудудни ободонлаштириш ёки кичик инфратузилма объектини барпо этиш учун туман идоралари ва турли ташкилотларга қайта-қайта мурожаат қилишга мажбур бўларди. Бу эса масалалар ечимининг чўзилишига, аҳолида маҳаллага нисбатан ишончнинг пасайишига олиб келар эди.

2024 йил 1 январдан бошлаб барча туман ва шаҳарларда “Маҳалла бюджети” тизими жорий этилди. Унга мувофиқ, жисмоний шахслардан ундириладиган мол-мулк ва ер солиғининг 10 фоизи, маҳалла идоралари орқали кўрсатиладиган давлат хизматлари йиғимларининг бир қисми, маҳалла мулкини ижарага бериш ва айрим давлат объектларини аукцион орқали сотишдан тушадиган маблағлар маҳалланинг ижтимоий-иқтисодий муаммоларини ҳал этиш жамғармасига йўналтирилиши белгиланди.

Шу тариқа маҳалла илк бор ўзининг доимий молиявий манбаларига эга бўла бошлади. Энди эса ушбу тизим янада кенгайтирилмоқда. Маҳалладаги нотурар объектлардан тушадиган ер ва мол-мулк солиғининг 5 фоизи ҳам маҳалланинг ўзида қолдирилади. Бунинг ҳисобига маҳаллалар ихтиёрида йилига қўшимча 400 миллиард сўм маблағ шаклланиши кутилмоқда.

Янги ташаббуслар натижасида маҳалла бюджетларига тушум жорий йилда 1 трлн. 600 млрд. сўмга, келаси йилдан эса 2 трлн. сўмга етиши белгиланган. Бу маблағ маҳалланинг иқтисодий мустақиллигини ошириш билан бирга, раис ва “еттилик” зиммасига янада катта масъулият юклайди.

Йиғилишда маҳалла банкирларининг иш услубини тубдан ўзгартириш масаласига ҳам алоҳида эътибор қаратилди. Энди банкир маҳаллада кредит олиш истагида бўлган фуқароларни кутиб ўтирмаслиги керак. У ҳудуднинг “ўсиш нуқтаси”ни аниқлаши, ташаббускорларни топиши, аҳолига даромад келтирадиган лойиҳаларни шакллантириши ва уларни молиявий ресурс билан таъминлаши зарур. Бундан буён бир нафар маҳалла банкирига кўпи билан учта маҳалла бириктирилиши белгиланди. Бу банкирга ҳар бир ҳудуднинг иқтисодий имкониятини чуқур ўрганиш, хонадонлар ва тадбиркорлар билан мунтазам ишлашга шароит яратади.

Маҳалла банкири ҳудуддаги корхона ва банк мижозларида мавжуд бўш иш ўринларини, ходимларга қўйиладиган касбий талабларни аниқлайди. Шундан кейин ишсиз аҳолини керакли касбларга ўқитиш бўйича бандлик бўлимига буюртма беради ва ўқувни тамомлаган фуқароларнинг ишга жойлашишини таъминлайди.

Жорий йилнинг “Маҳаллани ривожлантириш ва жамиятни юксалтириш йили” деб эълон қилиниши ҳам бежиз эмас. Барча соҳаларда амалга оширилаётган ислоҳотлар натижаси, аввало, маҳалладаги муҳитда ва одамларнинг кайфиятида сезилмоқда.

Бу жараёнда халқ вакиллари — Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлари ҳамда маҳаллий Кенгашлар депутатларининг иштироки алоҳида аҳамият касб этади. Чунки депутатлар давлат сиёсати билан аҳоли эҳтиёжлари ўртасидаги муҳим кўприк вазифасини бажаради.

Депутатларнинг маҳалладаги асосий вазифаларидан бири — сайловчилар билан мунтазам мулоқотда бўлиш орқали муаммолар, таклиф ва ташаббусларни ўрганиш ҳамда уларни қонунчилик ва ижро ҳокимиятига етказиш. Бу эса қабул қилинаётган қонунларнинг ҳаётийлиги ва амалий аҳамиятини оширишга ҳисса қўшади.

Шунингдек, депутатлар маҳаллаларда амалга оширилаётган давлат дастурлари, Президент фармон ва қарорлари, қонунлар ижроси устидан парламент ва депутатлик назоратини амалга оширмоқда. Айниқса, камбағалликни қисқартириш, аҳоли бандлигини таъминлаш, ижтимоий хизматлар сифатини яхшилаш, инфратузилмани ривожлантириш ҳамда ҳуқуқбузарликлар профилактикаси бўйича олиб борилаётган ишлар юзасидан ўрганишлар ўтказиб, масъул ташкилотлар олдига аниқ вазифалар қўяди.

Маҳаллада жамоатчилик назоратини кучайтиришда ҳам депутатларнинг ўрни муҳим. Улар фуқаролар йиғини, жамоатчилик ва фуқаролик жамияти институтлари билан ҳамкорликда очиқ мулоқотлар, сайёр қабуллар ва ўрганишлар ташкил этиб, аҳолини қийнаётган масалаларнинг ечимини топишга кўмаклашади.

Бундан ташқари, депутатлар қонунларнинг мазмун-моҳиятини аҳолига тушунтириш, ҳуқуқий маданиятни ошириш, фуқароларнинг қонун ижодкорлиги жараёнидаги иштирокини таъминлаш орқали маҳаллаларда ҳуқуқий онг ва фаол фуқаролик позициясини шакллантиришга муносиб ҳисса қўшмоқда.

Айниқса, қонун лойиҳаларини муҳокама қилиш жараёнида маҳаллалардаги учрашувлар, фуқароларнинг фикр ва таклифларини йиғиш амалиёти қонунларнинг халқчил ва ҳаётий бўлишини таъминламоқда. Бу эса “Инсон қадри учун” тамойилининг амалий ифодаси ҳисобланади.

Маҳаллага ваколат, маблағ ва замонавий механизмлар берилди. Энди асосий вазифа — уларни одамлар манфаати, ҳудуд тараққиёти ва жамият фаровонлиги йўлида самарали ишлатиш. Маҳалла раиси ўз ҳудудининг ҳақиқий бошқарувчисига, “маҳалла еттилиги” ягона мақсад асосида ишлайдиган жамоага, маҳалла бюджети эса аҳоли муаммоларини ҳал этишнинг таъсирчан молиявий воситасига айлангандагина маҳалла чин маънода одамлар учун ишонч, таянч ва имкониятлар маркази бўлади.

Абдулло АСЛОНОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати.

Ўзбекистон Иқтисодий ҳамкорлик ва тараққиёт ташкилотининг (қароргоҳи Париж шаҳрида) Солиқ ишлари бўйича ўзаро маъмурий ёрдам тўғрисидаги конвенциясига қўшилди.

ИСЛОҲОТЛАРИМИЗ САМАРАСИ

халқаро рейтинг ва индексларда юқори баҳоланмоқда

1

Ўзгаришлар меваси

Бугунги кунда жаҳонда кечаётган геосиёсий кескинлик, савдо урушлари, иқтисодий протекционизмнинг кучайиши, энергетика ва озиқ-овқат бозорларидаги беқарорлик, молия бозорларидаги мавҳумлик ҳамда глобал инфляция босими жаҳон иқтисодиёти учун жиддий синов бўлиб қолмоқда. Кутилмаган бундай ўзгаришлар халқаро иқтисодий муносабатларнинг янги қоидаларини шакллантирмоқда ва ҳар бир давлатдан иқтисодий барқарорликни таъминлаш бўйича мутлақо янгича ёндашувларни талаб этмоқда.

Ана шундай мураккаб ва таҳликали шароитда Янги Ўзбекистон ўз тараққиёт йўлини изчил давом эттириб, иқтисодий ўсиш суръатларини сақлаб қолаётган саноқли давлатлар қаторига кирди. Энг муҳими, бу натижалар қулай ташқи конъюнктура ёки табиий омиллар ҳисобига эмас, балки сўнгги йилларда амалга оширилган тизимли ислоҳотлар, иқтисодиётни эркинлаштириш, бизнес ва хусусий секторни қўллаб-қувватлаш, инвестиция муҳитини яхшилаш, давлат бошқаруви модернизацияси бўйича қабул қилинган қарорларнинг амалий самарасидир.

Бу борада давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, “жаҳон миқёсида ишлаб чиқариш ва транспорт-логистика занжирлари узилган, хомашё ва молиявий ресурслар нархи кескин ошган шароитда ҳам мамлакатимиз иқтисодиёти ишончли ва барқарор ўсишда давом этмоқда”. Айнан шу барқарорлик бугун халқаро рейтинг агентликлари, нуфузли молиявий институтлар ва хорижий инвесторлар томонидан ҳам эътироф этилмоқда.

Хусусан, 2026 йил июнь ойида “Fitch Ratings” Ўзбекистоннинг узоқ муддатли суверен кредит рейтингини “BB” даражасида тасдиқлаган ҳолда, унинг прогнозини “барқарор”дан “ижобий”га ўзгартирди. Бу бир қарашда техник баҳолашдек туюлиши мумкин. Аслида эса мазкур қарор халқаро молия бозорларига Ўзбекистон иқтисодиётининг барқарорлиги ва амалга оширилаётган ислоҳотларнинг изчиллиги ҳақида берилган муҳим сигналдир.

Прогнознинг “ижобий”га ўзгариши келгусида мамлакат кредит рейтинги яна бир поғона юқорилаши мумкинлигини англатади. Бу эса халқаро молия бозорларида давлат, банклар ва йирик компаниялар учун молиявий ресурсларни нисбатан арзон шартларда жалб қилиш имкониятини кенгайтиради, инвесторлар ишончини янада мустаҳкамлайди ва мамлакатнинг инвестициявий жозибадорлигини оширади.

Албатта, халқаро рейтинглар бир кунда яхшиланмайди. Улар йиллар давомида олиб борилган тизимли ислоҳотлар, макроиқтисодий барқарорлик, давлат бошқарувининг самарадорлиги, қонун устуворлиги ва хусусий сектор ривожи бўйича эришилган натижаларнинг йиғиндиси сифатида шаклланади. Қувонарли жиҳати, халқаро молия институтларининг прогнозлари ушбу ижобий тенденция узоқ муддатли эканини кўрсатмоқда. Евроосиё тараққиёт банки баҳолашига кўра, 2026 йилда Ўзбекистон иқтисодиёти 7,9 фоизга ўсади. Бу пандемиядан кейинги тикланиш даврини ҳисобга олмаганда, сўнгги ўн йилликдаги энг юқори иқтисодий ўсиш суръатларидан бири бўлади. Кейинги йилларда ҳам бу динамика сақланиб, 2027 йилда ялпи ички маҳсулотнинг 6,9 фоизга, 2028 йилда эса 6,5 фоизга ўсиши прогноз қилинмоқда.

Уларнинг негизида юқори ички талаб, инвестиция фаоллигининг жадаллашуви, саноат ва қурилиш тармоқларида ишлаб чиқариш ҳажмларининг ортиши, рақамли иқтисодиётнинг ривожланиши, экспорт салоҳиятининг кенгайиши ҳамда хусусий секторнинг иқтисодиётдаги улушини оширишга қаратилган изчил ислоҳотлар мужассам. Бу эса Янги Ўзбекистоннинг иқтисодий тараққиёт модели қисқа муддатли натижаларга эмас, балки узоқ муддатли барқарор ўсиш ва халқаро рақобатбардошликни таъминлашга хизмат қилаётганини англатади.

Иқтисодий эркинлик

Иқтисодий эркинлик бугунги кунда мамлакат рақобатбардошлигини ва инвестициявий жозибадорлигини белгилаб берувчи асосий омиллардан бири ҳисобланади. Шу боис дунёда кенг эътироф этилган “Index of Economic Freedom” рейтингидаги натижалар халқаро инвесторлар, молия институтлари ва бизнес доиралари учун муҳим мезон вазифасини ўтайди. Ушбу рейтингда хусусий мулк дахлсизлиги, тадбиркорлик ва инвестиция эркинлиги, савдо сиёсати, давлатнинг иқтисодиётга аралашув даражаси ҳамда молиявий бозорлар фаолияти каби муҳим кўрсаткичлар комплекс баҳоланади.

> **Евроосиё тараққиёт банки баҳолашига кўра, 2026 йилда Ўзбекистон иқтисодиёти 7,9 фоизга ўсади. Бу пандемиядан кейинги тикланиш даврини ҳисобга олмаганда, сўнгги ўн йилликдаги энг юқори иқтисодий ўсиш суръатларидан бири бўлади.**

2025 йил якунлари бўйича Ўзбекистон мазкур рейтингда 58 балл билан 100-ўринни эгаллади. Бу натижа мамлакатимизда иқтисодиётни либераллаштириш, хусусий секторни қўллаб-қувватлаш ва ишбилармонлик муҳитини яхшилаш борасида амалга оширилаётган ислоҳотлар халқаро миқёсда эътироф этилаётганини англатади. Шу боис айни пайтда мазкур рейтингда янада юқори поғоналарга кўтарилиш учун иқтисодиётда давлат иштирокини қисқартириш, рақобат муҳитини кучайтириш, хусусий мулк ҳуқуқини янада ишончли ҳимоя қилиш ва инвестициявий муҳитни янада яхшилаш чора-тадбирлари кўриляпти.

Чунончи иқтисодий эркинликнинг юксалиши фақат халқаро рейтингдаги ўриннинг яхшиланишини эмас, энг аввало, мамлакатга янги инвестициялар кириб келиши, замонавий ишлаб чиқариш қувватлари барпо қилиниши, янги иш ўринлари яратилиши ва аҳоли фаровонлигининг изчил ўсишини таъминлайди. Шу маънода, юртимизда қонун устуворлигини таъминлашга қаратилган ортга қайтмас ислоҳотлар халқаро ҳамжамият томонидан ҳақли равишда эътироф этиляпти.

Гап шундаки, “The World Justice Project” томонидан эълон қилинадиган Ҳуқуқ устуворлиги индексида Янги Ўзбекистондаги қонун устуворлиги, коррупцияга қарши кураш самарадорлиги, суд-ҳуқуқ тизимининг мустақиллиги, давлат органлари фаолиятининг шаффофлиги, жамоат хавфсизлиги ҳамда инсон ҳуқуқ ва эркинликларининг таъминланиш даражаси тобора юқорилаб боряпти. 2025 йил якунларига кўра, ушбу индексда Ўзбекистон дунёнинг 142 та давлати орасида 81-ўринни эгаллагани фикримиз тасдиғи.

Юксалишнинг муҳим мезони

“Transparency International” халқаро ташкилотининг Коррупцияни қабул қилиш индекси халқаро майдонда энг нуфузли рейтинглардан бири сифатида эътироф этилади. Сабаби коррупцияга қарши кураш самарадорлиги мамлакатнинг инвестициявий жозибадорлиги, давлат бошқаруви сифати ва жамиятнинг давлат институтларига бўлган ишончини баҳоловчи муҳим кўрсаткич ҳисобланади. Индекс давлат секторида коррупциянинг қабул қилиниши даражасини 0 дан 100 баллгача баҳолайди: балл қанчалик юқори бўлса, коррупция даражаси шунчалик паст деб ҳисобланади.

Сўнгги йилларда Ўзбекистонда коррупцияга қарши муросасиз курашиш, давлат хизматларини рақамлаштириш, давлат харидларининг очиқлиги ва давлат бошқарувида шаффофликни таъминлашга қаратилган инқилобий ислоҳотлар амалга оширилмоқда. 2025 йил якунларига кўра, Ўзбекистон Коррупцияни қабул қилиш индексида 180 давлат орасида 121-ўринни эгаллади. Бу натижа мазкур йўналишда ҳали бажарилиши лозим бўлган вазифалар мавжудлигини кўрсатса-да, коррупциянинг олдини олиш, давлат бошқарувида очиқлик ва ҳисобдорликни кучайтириш ҳамда рақамли бошқарув механизмларини кенг жорий этиш бўйича изчил ислоҳотлар мамлакатнинг халқаро нуфузини янада юксалтиришга хизмат қилиши, шубҳасиз.

Инсон тараққиёти

Бугунги кунда мамлакатлар тараққиёти нафақат иқтисодий ўсиш суръатлари, балки инсоннинг муносиб ҳаёт кечириши, сифатли таълим ва тиббий хизматдан фойдаланиши, муносиб даромад манбаига эга бўлиши ҳамда ўз салоҳиятини тўлиқ рўёбга чиқариши учун яратилган имкониятлар билан ҳам баҳоланади. Ана шу жиҳатларни ўзида мужассам этувчи Инсон тараққиёти индекси БМТ Тараққиёт дастури томонидан ҳар йили эълон қилинадиган энг муҳим халқаро рейтинглардан бири ҳисобланади.

Таъкидлаш керакки, сўнгги йилларда мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳотлар марказига инсон қадрини кўтариш масаласи кўчди. Аввало, Конституциямизда Ўзбекистоннинг ижтимоий давлат экани мустаҳкамлаб қўйилди. Таълим, соғлиқни сақлаш, ижтимоий ҳимоя, аҳоли бандлигини таъминлаш, камбағалликни қисқартириш, хотин-қизлар ва ёшларни қўллаб-қувватлашга қаратилган ҳаётий дастурлар айнан инсон капиталини юксалтиришга қаратилган. Бу эса мамлакатнинг барқарор иқтисодий ўсиши ва халқаро рақобатбардошлигининг энг муҳим омили сифатида намоён бўлмоқда.

2025 йил якунларига кўра, Ўзбекистон Инсон тараққиёти индексида 193 та давлат орасида 107-ўринни эгаллагани мамлакатимизда инсон манфаатларини таъминлаш, аҳоли турмуш сифатини ошириш ва ижтимоий давлат тамойилларини қарор топтириш йўлида олиб борилаётган ислоҳотларнинг изчил давом этаётганини тасдиқлайди, албатта.

Акмал АБДУВОҲИДОВ, Гулистон давлат университети доценти.

Мамажон МАМАТОВ, Тошкент давлат иқтисодиёт университети доценти.

Рақамли трансформация

Рақамли технологиялар жадал ривожланаётган бугунги шароитда давлат хизматларининг тезкорлиги, очиқлиги ва аҳоли учун қулайлиги мамлакат тараққиётининг муҳим мезонларидан бирига айланди. Шу боис юртимизда рақамли иқтисодиётни ривожлантириш, давлат хизматларини электрон шаклга ўтказиш, давлат органлари ўртасида маълумотлар алмашинувини йўлга қўйиш ва аҳоли ҳамда тадбиркорлар учун электрон хизматлар кўламини кенгайтириш ишлари кўлами тобора ортмоқда. Бу давлат бошқарувининг самарадорлиги ва шаффофлигини оширишга, фуқаролар учун вақт ва харажатларни қисқартиришга хизмат қилмоқда.

Ушбу йўналишда қўлга киритилаётган ютуқлар БМТ томонидан эълон қилинадиган Электрон ҳукуматни ривожлантириш индексида ўз ифодасини топаётир. 2025 йил якунларига кўра, Ўзбекистон мазкур индексда 195 та мамлакат орасида 63-ўринни эгаллади. Бу натижа мамлакатимизда рақамли трансформация жараёнлари изчил амалга оширилаётганини тасдиқлайди. Навбатдаги вазифа эса сунъий интеллект, катта маълумотлар ва замонавий рақамли ечимларни давлат бошқарувига кенг жорий этиш, электрон хизматлар сифатини янада ошириш ҳамда рақамли инклюзивликни таъминлаш орқали Ўзбекистоннинг ушбу рейтингдаги позицияларини янада мустаҳкамлашдан иборатдир.

Жадал ривожланаётган мамлакат

Барқарор ривожланиш мақсадлари индекси мамлакатларнинг БМТ томонидан белгиланган 17 та Барқарор ривожланиш мақсадларига эришиш даражасини баҳоловчи энг нуфузли халқаро рейтинглардан бири. Ушбу рейтинг давлатнинг иқтисодий ўсиши билан бир қаторда аҳоли фаровонлиги, ижтимоий ҳимоя, сифатли таълим, соғлиқни сақлаш, гендер тенглиги, экологик барқарорлик ва институционал ривожланиш соҳаларидаги натижаларини ҳам акс эттиради.

2025 йил якунларига кўра, Ўзбекистон мазкур индексда 73 балл тўплаб, 167 та давлат орасида 62-ўринни эгаллади. Энг муҳими, мамлакатимиз бир йил ичида 19 поғона юқорига кўтарилди ҳамда 2015 йилдан буён Марказий Осиё ва Шарқий Европа давлатлари орасида энг жадал ривожланаётган мамлакат сифатида эътироф этилди.

Халқаро экспертлар баҳосига кўра, бу натижа мамлакатимизда камбағалликни қисқартириш, ижтимоий ҳимоя тизимини кучайтириш, таълим ва соғлиқни сақлаш сифатини ошириш, гендер тенглигини таъминлаш, рақамли ҳамда “яшил” иқтисодиётни ривожлантириш борасидаги ислоҳотларнинг амалий самарасидир.

Шунингдек, ҳисоботда Ўзбекистон Барқарор ривожланиш мақсадларининг қарийб 45 фоизи бўйича белгиланган марраларга эришгани ёки уларга яқинлашгани қайд этилган.

Бу натижа Янги Ўзбекистонда амалга оширилаётган ислоҳотларнинг марказида инсон қадри, ижтимоий адолат ва барқарор иқтисодий тараққиёт тамойиллари турганини яна бир бор тасдиқлайди.

Кўриниб турибдики, кейинги йилларда Ўзбекистоннинг қатор нуфузли халқаро рейтинг ва индексларидаги ўрни сезиларли даражада яхшиланмоқда. Бу, энг аввало, мамлакатимизда амалга оширилаётган очиқлик сиёсати, институционал ислоҳотлар, рақамли трансформация, инвестиция муҳитини такомиллаштириш ва давлат бошқарувини модернизация қилиш борасидаги саъй-ҳаракатларнинг халқаро ҳамжамият томонидан муносиб эътироф этилаётганидандир. Шу билан бирга, айрим рейтинглар таҳлили шуни ҳам кўрсатмоқдаки, илм-фан, инновациялар, таълим сифати, меҳнат унумдорлиги ва юқори технологиялар билан боғлиқ йўналишларда мамлакатимизда ҳали ишга солинмаган улкан имкониятлар мавжуд эканлигини кўрсатмоқда.

Жаҳоннинг етакчи мамлакатлари тажрибасидан шу нарса англашиладики, иқтисодий қудратнинг асосий манбаи табиий бойликлар эмас, балки билим, технология, инновация ва самарали институтлардир. Айнан шу омиллар халқаро рейтингларда барқарор юқори натижаларга эришишнинг энг муҳим шарти ҳисобланади. Шу нуқтаи назардан, Ўзбекистон учун устувор вазифа — халқаро рейтингларнинг мезонларини ташкил этувчи соҳаларда сифат жиҳатдан янги босқичга кўтарилиш. Чунки рейтинглар ислоҳотларнинг мақсади эмас, балки уларнинг самарасини баҳоловчи объектив мезондир. Агар иқтисодиётнинг барча тармоқларида қарорлар илмий таҳлил, инновацион ёндашув ва узоқ муддатли стратегик режалаштириш асосида қабул қилинса, халқаро рейтинглардаги ижобий силжишлар табиий жараёнга айланади.

Бугунги дунёда давлатларнинг келажаги улар қанча табиий бойликка эгалиги билан эмас, балки қанча билим ярата олиши, инновацияларни ҳаётга жорий қилиши ва инсон капиталига сармоя киритиши билан белгиланади. Шу маънода, Ўзбекистоннинг халқаро рейтинг ва индекслардаги эртанги ўрни ҳам айнан илмга асосланган тараққиёт модели, рақобатбардош инсон капитали ва самарали давлат бошқарувини шакллантиришдаги муваффақиятларига боғлиқ бўлади. Зеро, халқаро рейтинглардаги юксалишнинг энг ишончли йўли рақамларни эмас, уларнинг замирида турган сифат кўрсаткичларини яхшилашдан бошланади. Янги Ўзбекистоннинг иқтисодий тараққиёт моделида ана шу мақсад-муддаолар мужассам эканлиги билан ғоятда аҳамиятлидир.

«ЁШЛИГИМГА ҚАЙТГИМ КЕЛАДИ...»

Олим ота Файзиев кўп йиллардан буён Бухоро шаҳрида истиқомат қилади. Аммо ҳафта — ўн кун деганда Шофирконга — ўзи туғилиб ўсган қадрдон қишлоғига йўл олади. Туман марказидаги чойхоналардан бирида ошнолари билан гурунглашмаса, қўни-қўшнилардан ҳол-аҳвол сўраб қайтмаса, кўнгли жойига тушмайди. Ҳар гал учрашганимизда гапни яхши хабардан бошлайди.

Қулайлик

— Ука, бир Шофирконга ўтинг, — деб қолди яқинда отахон. — Ўзгаришлар кўп. Тунов куни пештоқида “Ёшлар маркази” деб ёзиб қўйилган бино олдидан ўтаётиб кўнглим алланечук бўлиб кетди. Марказмисан марказ бўлибди. Беихтиёр болалигим эсимга тушди. Томидан чакки ўтадиган, поли ғижирлайвериб асабга тегадиган, қишда ёқилган қўлбола печ тутунидан димоғлар ачишадиган синфхоналар шундоқ кўз ўнгимда турибди-да.

Шу гап сабаб яқинда Шофирконга ўтдик. Туман марказий ўйингоҳи ва Давлат хизматлари маркази биноси ёнида кўркам бир иншоот қад ростлаганига ҳали кўп вақт бўлган эмас. Пештоқига “Ёшлар маркази” ёзуви туширилган бу бино “Open budjet” умуммиллий лойиҳаси асосида барпо этилибди. Унда замонавий ахборот технологиялари сир-асроридан хабардор бўлиш, роботехника йўналишида сабоқ олиш, қатор спорт тўгаракларида жисмонан ва ақлан чиниқиш имконияти яратилган. Икки мингдан зиёд китоблар фондига эга “Book cafe”ни айтмайсизми?

— “Заковат клуби” машғулотларини ҳам йўлга қўйиш тараддудидамиз, — дейди Ёшлар ишлари агентлиги туман бўлими бошлиғи Суҳроб Абдуллаев. — Илгари мослаштирилган бинода фаолият олиб борилгани туфайли имкониятлар чекланган эди. Эндиликда аҳвол тамоман яхши томонга ўзгарди. Ўғил-қизлар истеъдодини юзага чиқариш, уларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказиш, у ёки бу касб борасида маълум бир кўникмага эга бўлиш учун барча шарт-шароит мавжуд.

Туманда айни дамда 14 — 30 ёш оралиғидаги ўғил-қизлар сони 43 минг нафардан зиёд. 56 та умумтаълим мактаби фаолият юритмоқда. Иккита техникум, мусиқа ҳамда болалар ва ўсмирлар спорт мактабларидаги қулайликларни кўриб, дилинг яйрайди. Бинобарин, Олим ота каби кексаларнинг эътирофлари бежиз эмас: замонамиз ёшларига яратиб берилган шарт-шароитларни кўриб, ҳар қандай ёши улуғ инсоннинг ҳам навқирон даврига қайтгиси, бугунги имкониятлардан фойдаланиб, илму фан сирларини ўргангиси, чўққиларни забт этгиси келади.

Ҳавас қилиб яшамоқ ҳам бир бахт аслида.

Истам ИБРОҲИМОВ («Халқ сўзи»).

ЯНГИЛИКЛАР *хабарлар*

ТАФСИЛОТЛАР

Ёшлар учун муносиб туҳфа

Қашқадарё вилоятида ёшлар бўш вақтини мазмунли ўтказиши, илм-фан, санъат ва ижод билан шуғулланиши, турли ихтиролар яратиши, медиаконтентлар тайёрлаши учун замонавий имкониятларни ўзида мужассам этган қатор объектлар фойдаланишга топширилди.

Улардан бири — Қарши тумани марказида қад ростлаган “Ёшлар маркази”. Қарийб 6,3 млрд. сўм маблағ эвазига барпо этилган ушбу бинода кутубхона, “Book Cafe”, “Coworking” ҳудудлари мавжуд, навқирон авлод вакиллари томонидан турли лойиҳалар амалга оширилади.

Қарши шаҳридаги Медиамарказ ҳам ёш ижодкорлар ва контент яратувчиларни қўллаб-қувватлашга қаратилган яна бир муҳим лойиҳа бўлди. Унда фото ва видеоконтентлар тайёрлаш, подкаст ва интервьюлар ёзиб олиш, анжуманлар ташкил этиш, график дизайн, SMM ва рақамли маркетинг йўналишларида ишлаш, медиа саводхонлиги, сунъий интеллект технологияларига бағишланган ўқув-семинарлар ўтказиш учун барча шарт-шароит ҳозирланган.

Ушбу объектларнинг тантанали очилиш маросимида вилоят, туман, шаҳар ҳокимликлари масъуллари, фаол ёшлар ҳамда кенг жамоатчилик вакиллари иштирок этди.

Жаҳонгир БОЙМУРОДОВ («Халқ сўзи»).

30 йиллик орзу рўёби

Зафаробод туманидаги “Чимқўрғон” маҳалла фуқаролар йиғинига қарашли Балиқли қишлоғига Чимқўрғон сув узатиш иншоотидан қарийб 10 километр узунликда, диаметри 160 миллиметр бўлган полиэтилен қувурларни тортиш ишлари олиб борилмоқда. Бу қишлоқ аҳлининг 30 йиллик орзуси рўёбга чиқишидан далолат беради.

— Биз шу вақтга қадар қишлоғимизга яқин ҳудуддан олиб ўтилган қувурдан чиқарилган битта умумий жўмракдан ичиш учун сув олардик. Энг ачинарлиси, у ҳам ёз бошланди дегунча қуриб қоларди, — дейди Балиқли қишлоғи фаоли Зиёдулла Усмонов. — Шу масалада йиллар давомида қанча жойларга ариза ёздик, шикоят қилдик. Ниҳоят муаммо тингланди ва ҳал этиладиган бўлди. Ичимлик суви тармоғи тортила бошланганидан жуда мамнунмиз.

Лойиҳа бўйича Балиқли қишлоғидаги 120 тадан ортиқ хонадонларда истиқомат қилаётган аҳоли марказлашган ичимлик суви билан тўлиқ таъминланади. Бу “Инсон қадри учун” тамойили асосида чекка ҳудудларда ҳам аҳоли турмуш тарзини яхшилаш, мавжуд муаммоларга барҳам бериш борасида тизимли ишлар амалга оширилаётганининг намоёнидир.

Толибжон ЭРГАШЕВ («Халқ сўзи»).

Бешариқлик пайвандчи аёл

“Аёллар дафтари” рўйхатига киритилган бешариқлик Ойнахон Абдуллаева имтиёзли кредит олиб, ўзининг тадбиркорлик фаолиятини йўлга қўйди. Натижада оила бекаси иш изловчидан иш берувчига айланди. Айни пайтда унинг кичик пайвандлаш цехида 5 нафар ишчи ва ҳунар ўрганаётган ёшлар меҳнат қилмоқда. Рости, эркакларга хос оғир юмушни аёл ўта чаққонлик билан бажараётганини кўриб, ҳайратингизни яширолмай қоласиз.

— Интилиш ва яратиш бор жойда барака бор. Ҳар куни ўнлаб турдаги уй-рўзғор буюмлари, хусусан, йилнинг барча мавсумида фойдаланиш мумкин бўлган кийим илгич ва гулдонлар тайёрлаб, бозорга чиқарамиз, — дейди О. Абдуллаева. — Маҳсулотларимизга талаб юқори, бунга қўшимча равишда йирик буюртмаларни ҳам бажаряпмиз.

Эътиборлиси, кичик цехда тадбиркор аёл бошчилигида тайёрланаётган уй-рўзғор буюмлари эндиликда мамлакатимизнинг бошқа ҳудудлари, жумладан, Тошкент шаҳрига ҳам етказиб берилмоқда.

Тадбиркор бўлиш истагидаги опа-сингилларимизнинг ташаббуси ҳар томонлама қўллаб-қувватланаётгани туфайли оилаларнинг турмуш шароити яхшиланяпти. Маҳаллаларда янги иш ўринлари очилиб, айниқса, ёшлар учун ҳунар ўрганиш имконияти кенгаймоқда.

Ботир МАДИЁРОВ («Халқ сўзи»).

Тошкентдаги «CAEx» мажмуасида 19 — 21 июль кунлари бўлиб ўтадиган «TFT Expo» кўргазмаси доирасида Туркия, Россия ва бошқа мамлакатлардан 170 дан ортиқ брендлар ўз маҳсулотларини намойиш этади.

Халқ сўзи
www.xs.uz /xalqsuzi.uz @xs_uz
2026 йил 18 июль

ТОЗА ҲАВО – МУСАФФО ҲАЁТ КАФОЛАТИ

ёки Сирдарёда барпо этилаётган 84 километрлик «яшил девор»нинг аҳамияти хусусида

Иқлим ўзгариши, шамол эрозияси, тупроқ деградацияси ва чўлланиш каби жараёнлар долзарб экологик масалаларга айланмоқда. Хусусан, табиий иқлим шароити жиҳатидан чўл ҳудудларига туташ минтақада жойлашган Сирдарё вилоятида шамол таъсирида тупроқнинг унумдор қатлами йўқолиши, чанг кўчишининг ортиши ва ер ресурслари ҳолатининг ёмонлашиши хавфи мавжуд. Шу боис кейинги йилларда ҳудудда экологик мувозанатни таъминлашга қаратилган кенг кўламли ишлар амалга ошириляпти.

Табиат ва биз

Айниқса, Президентимиз ташаббуси билан Сирдарё вилоятида 84 километр узунликда “яшил девор” барпо этиш бошланган бу борадаги йирик лойиҳалардан ҳисобланади.

— Ушбу ташаббус шамол эрозияси ва чанг-тўзонларнинг салбий таъсирини камайтириш, тупроқни муҳофаза қилиш, биохилмахилликни сақлаш ҳамда аҳоли учун соғлом экологик барқарор муҳит яратишга хизмат қилиши билан муҳим аҳамиятга эга, — дейди Сирдарё вилояти Экология ва иқлим ўзгариши бош бошқармаси бошлиғи Дилшод Элмуродов. — Энг муҳими, бу лойиҳа келажак авлодлар учун экологик барқарор муҳит яратиш воситаси бўлади. “Яшил девор” яратиш учун вилоят ҳокимининг тегишли қарори асосида Сирдарё, Мирзаобод, Ховос ва Оқолтин туманлари ҳудудларидан Сирдарё давлат ўрмон хўжалигига 158,7 гектар ер майдони ажратилди. Экология ва иқлим ўзгариши бош бошқармаси томонидан лойиҳа ижроси билан боғлиқ ишлар мувофиқлаштирилиб, ер майдонларини белгилаш, электрон хариталар тайёрлаш, лойиҳалаштириш ҳамда кўчат экиш ишлари мониторинг қилиб борилмоқда.

Табиий қалқон

Президентимизнинг 2026 йил 25 мартдаги “Атмосфера ҳавоси сифатини яхшилашга қаратилган “Тоза ҳаво” умуммиллий лойиҳасини амалга ошириш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида”ги Фармони асосида Сирдарё ва Сурхондарё вилоятларида чанг ва қум бўронларига қарши яшил ҳимоя тўсиқлари барпо этиш вазифаси белгиланди. Мазкур топшириқ ижросини таъминлаш мақсадида “Яшиллойиҳа” лойиҳалаш институти томонидан Сирдарё вилояти учун махсус “Яшил белбоғ” лойиҳаси ишлаб чиқилди.

— Бу оддий кўкаламзорлаштириш эмас, — дейди “Яшиллойиҳа” лойиҳалаш институти Объектларни комплекс лойиҳалаш бошқармаси бошлиғи Саиджон Холбўтаев. — Лойиҳа шамол тезлигини пасайтириш, чанг ва қум кўчишини камайтириш ҳамда қишлоқ хўжалиги ерлари, аҳоли пунктлари ва транспорт инфратузилмасини муҳофаза қилишга қаратилган муҳандислик-экологик тизим ҳисобланади. Унинг доирасида 26 744 туп дарахт экиш режалаштирилган. Ҳимоя ҳудудлари шамол ва чанг бўронларига энг кўп дуч келадиган Мирзаобод, Оқолтин ва Ховос туманларида ташкил этилмоқда.

Шунингдек, лойиҳалаш институтидан маълум қилинишича, “яшил ҳимоя камари” яхлит девор эмас, балки турли баландликдаги кўп қаватли дарахтзор тизимидир. Пастки ярус қум ва чангни ушлаб қолса, баланд дарахтлар асосий ҳаво оқимини сусайтиради. Бу эса чанг кўчиши ва шамол эрозиясини камайтириш ва тупроқ унумдорлигини сақлайди. Лойиҳада пакана қайрағоч, қалин қайрағоч, Пенсильвания шумтоли, Шарқ жийдаси, тут ва япон софораси каби Сирдарё иқлимига мос турлар танланган. Уларнинг барчаси қурғоқчилик ва кучли шамолларга чидамли, чанг ҳамда қисман шўрланган тупроқларга яхши бардош беради. Ривожланган илдиз тизими тупроқни мустаҳкамлайди, қалин шох-шаббалари эса ҳаво оқимининг тезлигини самарали пасайтиради ва шамол олиб келадиган заррачаларни ушлаб қолади. Бир вақтнинг ўзида қатор дарахт турларидан фойдаланиш яшил минтақани касалликлар, зараркунандалар ва ноқулай иқлим шароитларига чидамлироқ қилади.

Лойиҳанинг самарадорлиги экилган дарахтлар сони билан эмас, балки уларнинг кўкариши ва кейинги ривожланиши билан белгиланади. Шунинг учун тупроқни тайёрлаш, суғоришни таъминлаш, агротехник парвариш, ёш ўсимликлар ҳимояси ва дарахтзорлар ҳолатини доимий назорат қилишга катта эътибор қаратилмоқда. Дарахтлар ўсиши билан унинг самарадорлиги доимий равишда ошиб боради. Чанг ва қум ушлаб қолинади, тупроқнинг унумдор қатлами шамолдан ҳимояланади, микроиқлим яхшиланади ва биохилмахилликни сақлаш учун шароит яратилади.

Иқлимга мос дарахт кўчатлари етиштирилади

“Яшил белбоғ” лойиҳаси экологик лойиҳалашга замонавий ёндашувнинг намунаси бўлиб, унда дарахтларга минтақанинг экологик хавфсизлигини таъминловчи яшил инфратузилма объекти ўлароқ қаралади. Оқилона парвариш қилинганда мазкур “яшил белбоғ” Сирдарё вилояти ҳудудини кўп йиллар давомида шамол эрозияси ва чанг бўронларидан ҳимоя қилади.

Вилоятда яшиллик яратиш ишларининг асосий ижрочиларидан бири Сирдарё давлат ўрмон хўжалиги ҳисобланади. Кейинги йилларда соҳадаги кўрсаткичлар сезиларли даражада ўсди. Агар 2020-2021 йилларда 12 гектар майдонда 300 — 320 минг туп манзарали ва мевали дарахт кўчати етиштирилган бўлса, 2026 йилга келиб бу кўрсаткич 48 гектар майдонда 1,5 миллион тупга етди.

— Бугун “яшил девор” нафақат экологик, балки стратегик аҳамиятга эга вазифага айланган, — дейди Сирдарё вилояти Ўрмон хўжалиги бошқармаси бошлиғи ўринбосари Қувондиқ Ҳакимов. — Вилоятнинг чегарадош ҳудудларида 84 километрлик “яшил ҳимоя камари”ни барпо қилиш бўйича кенг кўламли ишлар олиб борилмоқда. Экилган кўчатларнинг кўкарувчанлиги ҳозирда 80 — 85 фоизни ташкил этмоқда. Эндиги асосий вазифа — уларни сифатли парвариш қилиш ва суғориш тизимларини такомиллаштиришдан иборат. Жорий йил баҳорги мавсумда Мирзаобод туманида 3 480 туп, Сирдарё туманида эса 6 100 туп иқлимга мос дарахт кўчатлари экилди. Келгусида суғориш тизимларида қуёш панеллари асосида ишловчи насослардан фойдаланиш режалаштирилган.

Фан ва амалиёт интеграцияси

— Яратилажак “яшил девор” тупроқ, ўсимлик, микроорганизмлар ва сув ресурслари ўртасидаги табиий мувозанатни тиклайдиган мураккаб ва юқори самарали экологик тизим бўлади, — дейди Гулистон давлат университети профессори, биология фанлари доктори Шаҳобиддин Турдиметов. — Айниқса, Сирдарё вилояти ҳудудларида “терраса” усулида дарахт ва буталар экиш ёнбағирларда ер ювилишини камайтиради, намликнинг сақланишини таъминлайди, тупроқнинг барқарорлигини оширади ва ўсимлик қопламининг тикланишига хизмат қилади. Натижада ҳудудларнинг экологик барқарорлиги мустаҳкамланиб, биологик хилмахиллик сақланади ҳамда ер ресурсларидан барқарор фойдаланиш учун қулай шароит яратилади.

Сирдарёда барпо этилаётган “яшил девор” экологик лойиҳа бўлиш билан бирга, илм-фан ва “яшил” иқтисодиётнинг янги ривожланиш нуқтасига айланиши таъкидланмоқда. Бу илмий тадқиқотларни ривожлантириш, ёшларни илм-фанга жалб этиш, инновацион ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш ва фан ҳамда амалиёт интеграциясини таъминлаш, демакдир. Шу маънода, Сирдарёдаги лойиҳа нафақат бугунги экологик муаммоларни ҳал этишга, балки келажакда янги илмий мактаблар, лабораториялар, стартаплар ва “яшил” иқтисодиёт субъектларини шакллантиришга ҳам хизмат қилади, десак, муболаға бўлмайди.

Демак, “яшил девор” — бу оддий кўкаламзорлаштириш, яшиллик яратиш тадбири эмас. У табиатни муҳофаза қилиш, ер ресурсларини асраш, илм-фан ва инновацияларни ривожлантириш ҳамда келажак авлодлар учун барқарор экологик муҳит яратишга қаратилган миллий лойиҳадир.

Ўзбекистон Қаҳрамони Мирзааҳмад Шоимов айтганидек, Янги Ўзбекистонимизнинг қайси масканига борманг, кейинги йиллардаги улкан ва жадал бунёдкорликнинг мислсиз самараларини кўрасиз. Айни чоғда, яна бир дилни яйратадиган манзара, бу, албатта, яшилликларнинг кўпаяётганидир. Масалан, бунга Янгиер — Даштобод ёки Янгиер — Гулистон автойўли четларида кечаги яйдоқ чўл манзараси ўрнини бугун барқ уриб ўсаётган дарахт кўчатлари эгаллаганини мисол келтириш мумкин. Шубҳасиз, бу “Яшил макон” умуммиллий лойиҳаси натижасидир. Ишонамизки, “Яшил белбоғ” лойиҳаси ҳам тез орада ана шундай катта самара беради.

Аҳмадали ШЕРНАЗАРОВ («Халқ сўзи»).

ДУНЁ ҲАФТА ИЧИДА

ТРАНСКАСПИЙ ГАЗ ҚУВУРИ ҚУРИЛИШИДА ЯНГИ СУРЪАТ

АҚШ Сенати аъзоси Стив Дейнс Озарбайжон, Қозоғистон ва Туркманистон раҳбарияти билан музокаралар ўтказди.

“Euroasia” нашри хабарига кўра, учрашувларда асосий мавзу очиқланмаган бўлса-да, кузатувчилар расмий Вашингтон Транскаспий газ қувури қурилишига янги суръат беришга уринмоқда, деб ҳисоблаяпти.

Маълумот учун айтиш жоизки, Монтана штатидан сайланган республикачи сенатор Стив Дейнс Конгрессда АҚШнинг Кавказ ва Марказий Осиё давлатлари билан яқин алоқаларини қўллаб-қувватловчи нуфузли сиёсатчилардан бири ҳисобланади. Нашрда ёзишларича, сенатор ҳар уч давлат раҳбарлари билан учрашган. Ва расмий баёнотларда, асосан, савдо-иқтисодий ҳамкорликни кенгайтириш истаги таъкидланган.

ЕВРОПА ҲАМОН ЖАЗИРАМА ТАЪСИРИДА

Июнь ойининг ўрталарида Европада ғайритабиий иссиқ об-ҳаво кузатилди. Кўплаб мамлакатларда ҳарорат 40 даражадан ошди. Ушбу рекорд кўрсаткичдаги иссиқ ҳавога чўллардан келаётган субтропик антициклонлар сабаб бўлмоқда. Улар одатдаги океан антициклонини сиқиб чиқаради.

Бу ҳақда Камерино университети профессори, иқлимшунос Массимилиано Фаззини маълум қилди.

Олимнинг тушунтиришича, Саҳройи Кабир ёки Эрон платосидан келадиган антициклонлар жуда кучли бўлиб, 6 — 8 километр баландликкача етади. Бу иссиқ ҳаво массаси тоғ тизмаларидан ошиб ўтаётганда пастга тушади ва сиқилиш ҳисобига янада қизиб кетади. Оқибатда Ер юзасидаги ҳарорат ҳаддан ташқари кўтарилади. Илгари Ғарбий Европада, асосан, океан антициклонлари ҳукмронлик қилган. Ҳозир эса чўллардан келаётган субтропик антициклонлар кўпроқ таъсир ўтказмоқда.

Айни вақтда Апеннин яриморолига учинчи иссиқ ҳаво тўлқини яқинлашиб келаётгани айтилмоқда.

ЯШИРИН ТАРҚАЛАЁТГАН ЭБОЛА ЭПИДЕМИЯСИ

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти маълумотларига кўра, ҳозирга қадар Конго Демократик Республикаси ва қўшни Угандада Эбола вирусини юқтириш билан боғлиқ қарийб 2 мингта ҳолат қайд этилган, 700 дан ортиқ инсонлар вафот этган. ЖССТнинг фавқулодда вазиятлар бўйича директори Чикве Ихекweазу Женевада ўтказилган брифингда эпидемия кўлами расмий қайд этилган ҳолатлардан икки — тўрт баравар кўп бўлиши мумкинлигини айтди.

Унинг сўзларига кўра, кўплаб касалланиш ҳолатлари аниқланмай қолмоқда. Энг хавотирли ҳолатлардан бири — кўплаб беморларнинг тиббий ёрдамга мурожаат қилмасдан, яшаш жойларида вафот этаётганидир. Эпидемия сабаб айрим давлатлар хавфсизлик чораларини кучайтираётган бўлса-да, ЖССТ Эбола вирусининг тарқалишини назорат остига олиш учун халқаро ҳамжамият ёрдами зарурлигини таъкидламоқда.

ДУНЁДАГИ ЭНГ ЙИРИК ГИБРИД ҚУЁШ ЭЛЕКТР СТАНЦИЯСИ

Хитойда қуввати 1 ГВт бўлган дунёдаги энг йирик “Hami” гибрид қуёш электр станциясидан тижорий мақсадларда фойдаланиш бошланди.

Бу ҳақда “Interesting Engineering” нашрида хабар берилди.

“China Three Gorges Corporation” корпорацияси томонидан Гоби саҳросида қурилган ушбу электр станцияси 900 МВт қувватга эга фотоэлектрик қуёш панеллари ва 100 МВтли концентрацияланган қуёш энергетикаси қурилмасини ўзида бирлаштиради. Оддий қуёш электр станцияларидан фарқли ўлароқ, “Hami” қуёш ботганидан кейин ҳам литийли аккумуляторлардан фойдаланмаган ҳолда 8 соатгача электр энергияси ишлаб чиқариш имкониятига эга.

Лойиҳанинг қиймати 3,53 млрд. юанни (тахминан 480 млн. доллар) ташкил этади. Станция тўлиқ қувват билан ишлай бошлагач, йилига 2,07 ТВт/соат электр энергияси ишлаб чиқариши мумкин, бу эса тахминан 830 минг хонадонни энергия билан таъминлаш учун етарли.

Интернет хабарлари асосида Шарофиддин ТЎЛАГАНОВ («Халқ сўзи») тайёрлади.

Самарқанд давлат ветеринария медицинаси, чорвачилик ва биотехнологиялар университети жамоаси университетнинг Ўсимликшунослик ва ем-хашак етиштириш кафедраси профессори, қишлоқ хўжалиги фанлари доктори **Раззоқ ОРИПОВ**нинг вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор этади.

Ёзги таътил

«COSMIC CAMP» – КОСМОСГА ИЛК ҚАДАМ

Урганч туманида жойлашган “Баркамол авлод” болалар оромгоҳида “Ўзбеккосмос” агентлигининг “Cosmic Camp” ёзги таълим дастури йўлга қўйилди. Лойиҳа доирасида иштирокчилар космонавтика, астрономия, сунъий йўлдош технологиялари, космик мониторинг ва ракетасозлик асослари билан танишишди.

Оромгоҳда ўтказилган амалий машғулотларда болалар турли макет ва конструкциялар ясашни ўрганиб, ўз ижодий маҳоратини намоён этди.

— “Cosmic Camp” дастури орқали ўқувчилар аниқ фанлар бўйича ўрганган назарий билимларини амалиётда синаб кўриш имкониятига эга бўлди, — дейди “Ўзбеккосмос” агентлиги бош мутахассиси Жаҳонгир Каримов. — Бундай амалий машғулотлар ўқувчи ёшларда фазо асослари, ракетасозлик, сунъий йўлдош моделларини ўрганишга қизиқишни оширади.

Одилбек ОДАМБОЕВ («Халқ сўзи»).

СИФАТЛИ ТИББИЙ ХИЗМАТ

олис қишлоқларга ҳам кириб бормоқда

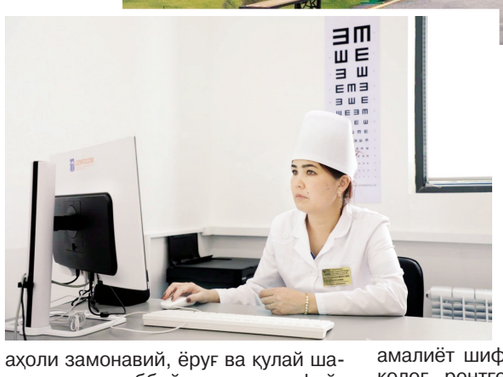
Президентимиз ўтган йили Самарқанд вилоятининг Ургут туманида бўлганида, аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш, замонавий тиббий хизматни ҳар бир маҳаллагача етказиш, бирламчи тиббий хизмат сифатини ошириш ва олис ҳудудларгача қамровни кенгайтириш масалаларига алоҳида эътибор қаратди.

Имконият

Туманнинг чекка ҳудудларидан бири бўлган Баҳрин маҳалласида 1972 йилда қурилган тиббиёт маскани биноси ярим асрдан ортиқ вақт давомида капитал таъмирланмаган, деворлари нураб, қорли-қировли кунларда томидан сув ўтадиган ҳолатга келиб қолган эди. Шифокорлар кўп йиллар давомида ана шундай шароити оғир ҳолатда беморларни қабул қилган. Минглаб инсонлар айнан шу маскандан шифо излашга мажбур бўлган, чунки бошқа танловнинг ўзи йўқ эди. Давлатимиз раҳбарининг ташаббуси, соғлиқни сақлаш тизимига қаратилаётган эътибор натижасида ушбу маскан бутунлай янгиланди ҳамда 21-оилавий поликлиникага айлантирилди.

— Ҳозир поликлиника тўлиқ реконструкция қилиниб, қўшимча корпус қурилди ва 20 ўринли янги туғруқ бўлими ташкил этилди, — дейди оилавий поликлиника мудири Сардор Луқмонов. — Эндиликда аҳоли замонавий, ёруғ ва қулай шароитларда тиббий хизматдан фойдаланиш имконига эга бўлди: 5 та маҳалладаги 13 минг нафардан ортиқ аҳолининг ярим асрлик муаммосига ечим топилди.

Янги қурилган поликлиника бир қаватли, оддий, лекин қулай ва замонавий бўлиб, пухта лойиҳа асосида қурилган. Ургут марказидан 30 километр узоқликда жойлашган қишлоқдаги ушбу масканга кирган одам ўзини пойтахтнинг қоқ марказидаги тиббиёт муассасаларидан бирига келиб қолгандек ҳис қилади.

Илгари дори-дармон қўйишга ҳам жойи бўлмаган поликлиникада бугун барча воситалар учун замонавий жиҳозлар мавжуд, дори таъминоти эса 80 фоизга етказилди. Умумий амалиёт шифокори, педиатр, гинеколог, рентгенолог, УТТ шифокори каби мутахассислар фаолият кўрсатаётган поликлиникада аҳоли ўн ўринли кундузги стационар хизматидан бепул фойдаланмоқда. Бу ердаги лаборатория хонасида олинган 30 хилгача таҳлиллар нафақат туман ёки вилоят, балки республика миқёсидаги шифохоналар томонидан ҳам инобатга олинади. Мажмуа ҳудудида тез тиббий ёрдам хизмати йўлга қўйилган.

— Атрофдаги 16 та қишлоқ аҳолисига хизмат кўрсатамиз, — дейди Ургут туманлараро перинатал маркази филиали мудири Обиджон Хўжаматов. — Яъни ушбу бўлимга туман марказидан 45 — 60 километр узоқликдаги қишлоқ аёллари мурожаат этади. Бундай имконият оналарнинг ўз вақтида туғруқ бўлимларига келишларини таъминлайди. Жорий йилнинг ҳозирги даврига қадар 250 дан ортиқ чақалоқлар соғ-саломат дунёга келди.

Тизимдаги бу каби янгиликлар туманнинг бошқа ҳудудларида ҳам олиб борилмоқда. Хусусан, яқинда туманнинг Тароқли ҳамда Вағашти маҳаллаларида ҳам оилавий поликлиникалар аҳолига хизмат кўрсатишни бошлади. Бу эса йиллар давомида эътибордан четда қолган ҳудудларга ҳам ислоҳотлар етиб бораётганининг яққол ифодасидир.

Абдулазиз ЙЎЛДОШЕВ («Халқ сўзи»).

Мамлакатимизда ҳар икки йилда 500 нафар истиқболли бошқарувчини саралаб олиш, шу тариқа 2030 йилга қадар 1,5 минг нафар юқори салоҳиятли мутахассисдан иборат янги авлод раҳбар кадрлар захирасини яратиш режалаштирилган.

Халқ сўзи
Народное слово

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши,
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ

2020 йил 25 мартда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 742. 19 551 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Баҳоси келишилган нархда.

Газетамиз ҳақидаги маълумотларни юклаб олиш учун QR-кодини телефонингиз орқали сканер қилинг.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Девонхона 71-259-74-51; котибият 71-259-74-53; эълонлар 71-259-74-87.

ISSN 2010-8788

Таҳририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.

Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар.

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ҳамда оператор М. Бегматов томонидан саҳифаланди.

Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига “Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси масъул. Босмахона телефони: 71-233-11-07.

МАНЗИЛИМИЗ:
100066,
Тошкент шаҳри,
Ислом Каримов кўчаси, 55-уй.

Навбатчи муҳаррир — Ҳ. Қаршиев.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Машраббоев.

“Шарқ” нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41. ЎзА якуни — 23.25 Топширилди — 00.25 1 2 3 4 5 6